

Fransız Alman cephesinde muharebe faaliyeti şiddetlendi

Fransız ağır topları kuvvetli ateşle piyadenin
ileri hareketini kolaylaştırmaya çalışıyor

Fransız cephesi karşısına Almanlar
yeni kuvvetler sevk etmeye başladılar

Fransada bir Çekoslovak ordusu teşkil ediliyor.
Alman denizaltıları 2 vapur daha batırdılar

İsveç gazeteleri İngiliz, filosunun Baltık denizine girmek için
Danimarka ile İsveçin bitaraflığını ihlâl edeceğini zannediyorlar

Tedib harbi

Alman orduları Polonya içinde
ağır ağır ilerliyor. Bugüne kadar,
mühim sayılabilecek askeri bir mu-
vaffakiyet yoksa da, garpten ve şim-
alden ilerliyen alman kıtaatı epey-
ce arazi işgal etmişlerdir. Polonya,
bu tazyik karşısında, zaten hududa
yakın olan hükümet merkezini Var-
şovadan başka bir şehre götürmeye
mecbur kalmıştır. Polonya henüz
ciddi bir mukavemet göstermemiş,
esaslı hiçbir harp kabul etmemiştir.
Başlıca müdafaa hattının daha iç-
erde olduğu anlaşıyor. Diğer taraftan,
Polonya, Almanya ile hâlâ tek başı-
na dövuştüğü için, harp cephesinden
büyük bir hamle Almanyayı küllî
kuvvetlerle o tarafa dönmeye icbar
etmedikçe Polonyanın tam bir mu-
kavemet göstermesi imkânsızdır.

Fakat, Polonya harekâtı sahasın-
da, muvakkaten ne olursa olsun,
harp harp cephesinde neticelenecek-
tir. Sulh olmak için, ya Almanyanın
İngiltere ile Fransayı mağlûp etme-
si, yahut Almanyanın kat'i olarak ye-
nilmesi lâzımdır. Başlayan büyük
harp, arazi meselesi değil, siyasi ve
içtimai yeni bir nizam davası; âme-
me vicdanının derin bir aksülâmeli, yir-
minci asrın beynelmilel ahlâk umde-
lerine karşı işlenmiş sayısız suçların
tedibidir.

Onun için, sebebi veya vesilesi hangi
muayyen mesele olursa olsun, asıl
harp Almanya ile Polonya arasında
değil, İngiltere ile Almanya arasın-
dadır. Bu harbin sulhü de şu veya
bu toprak meselesinin, geçmiş harp-
lerde olduğu gibi, iki tarafı memnun
edecek bir şekilde hallolunması ile
ilgilidir. Sulh olmak için İngiltere
ile Fransanın, Avrupa nizamına
hâkim kuvvet, tehdit, cebir sistemini

Necmeddin Sadak

(Devamı 10 uncu sahifede)

Paris 7 (A.A.) — 7 numaralı Fran-
sız tebliği: Cephede her iki tarafın
faaliyeti görülmüştür.

Paris 7 (A.A.) — 7 Eylül akşam üze-
ri neşredilen 8 numaralı resmi tebliği:

Ren ve Mosel cephesinde düşman,
kuvvetlerimiz karşısında takviye edil-
mekte, Almanya içlerinden yeni kuv-
vetlerin muvasalatı görülmektedir.

Londra 7 — Rhin sahillerinde iki

tarafı da faaliyet vardır. Fransız ağır
topları şiddetli ateşle piyadenin ileri
hareketini kolaylaştırmaya çalışmak-
tadır.

Londra 7 (A.A.) — Dahill Emniyet
Nezaretî Çarşamba günü saat 18 den
Perşembe günü saat 6 ya kadar İngi-
liz topraklarına karşı hiç bir düşman
hava taarruzu vaki olmadığını bildir-
mektedir.

(Devamı 10 uncu sahifede)

Yugoslavya umumî seferberlik yapıyor mu?

Belgrad'dan gelen bir telgraf bu
şayanın doğru olmadığını bildiriyor

Belgrad 8 (A.A.) — Ecne-
bi memleketlerde dolaşan şa-
yiaların hilâfına olarak Yu-
goslavyanın yapılacak ma-
halli manevralar için sadece
bazı ihtiyat ve mütehassıs
sınıflarını davet ettiği bildi-
rilmektedir.

Londra 7 (A.A.) — İngiliz İstih-
barat Nezaretinin bildirdiğine göre,
Yugoslavya hükümeti umumî sefer-
berlik yapmaya karar vermiş ve bu
kararı merhalelerle tatbik etmek için
Harbiye Nazırına icab eden salâhiyet-

leri karar altına almıştır.

Yugoslavya ordusunun mevcudu
bugün yarım milyona yaklaşmakta-
dır. Hatırlarda olduğu üzere Yugos-
lavya da bitaraflığını beyan etmiştir.

İngiltere ve İngilizler: 15

Ayranları niçin
bu kadar kabardı?

Yazan: HALİDE EDİB

Bugün beşinci sahifemizde

Başvekâletin tebliği

Hükümetce alınan tedbirler, ne bugün
ve ne de yarın gıda sıkıntısı olmasına
imkân bırakmayacak şekildedir

(Yazısı 8 inci sahifemizde)

Son dakika

İngiliz gemileri bir Alman
tahtelbahirini batırdılar

Alman tahtelbahirleri de iki
İngiliz vapurunu batırdılar

Londra 8 — İstihbarat Nezaretinin tebliğine göre son 24
saat zarfında mühim bir hareket olmamıştır. Alman tah-
telbahirlerine taarruz devam ediyor. İngiliz gemileri bir
Alman tahtelbahirini batırmışlardır. İngiliz bandıralı Ko-
rintia vapuru bir Alman tahtelbahirinin taarruzuna uğra-
mış, fakat kurtulmaya ve mensup olduğu limana gelmeye
muvaffak olmuştur. Alman tahtelbahirleri 1450 tonluk Bos-
niyav, 4850 tonluk Royal Ppets İngiliz vapurlarını batır-
mışlardır.

Alman tebliği

Hasara uğrıyın Alman zırhlısı
Gneisenau mıdır?

Bir Leh generali esir, Vistül üzerindeki
köprüler tahrip edildi

Berlin 8 (A.A.) — Alman istihbarat
bürosu bildiriyor:

Yedinci Leh fırkasına kumanda
eden general Gosiorowski esir edilmiş-
tir. General 1936 senesine kadar ma-
reşal Pilsüdskinin erkânı harbiye re-
isliğini ifa etmişti.

Umumî karargâhtan verilen malû-
mata göre 6 Eylül'e kadar Polonya-
dan 126 top, birçok tank, zırhlı otomo-
bil, mitralyöz, tüfek ve tank topu işti-
nam edilmiş, 25,000 esir alınmıştır.

Alman tayyareleri dün Varşovanın
cenubunda Vistülün üzerindeki köp-
rülerini tahrip etmişlerdir. Bu suretle
Polonya ordusu müfrezeleri, Vistülü
büyük güçlüklerle geçebileceklerdir.
Westerplatte'nin işgali hakkında ve-
rilen malûmata göre hücum kuvvet-
leri ve (Sohleswig - Holstein) zırhlısı
sabahleyin erkenden taarruza geçmiş-
lerdir. Aynı zamanda bir istihkâm kı-
tası da hücum etmiştir. Saat 9,30 da
Polonya garnizonu beyaz bayrak çek-
miştir. Polonya kumandanı bir zabıt
grubu ve bir miktar askerle bir saat
sonra Alman hatlarının önüne gelmiş-
tir.

Bir İsviçre radyo istasyonu Genel-
senau Alman ceb zırhlısının bir İngi-
liz bombardıman tayyaresi tarafın-
dan batırıldığını bildirmekte idi. Res-
mî raporda geminin tayyarelerin hücu-
muna uğramadığı teyit edilmektedir.

Almanlar 4 şehri işgal
ettiler

Berlin 8 (A.A.) — Alman istihbarat
bürosu bildiriyor:

Lad'un cenubunda ilerliyen Al-
man kıtaları Rawa - Wazowceki'nin
önüne gelmişlerdir. Polonyalılar tara-
fından tahliye edilen Posen'in işgali-
ne devam edilmektedir. Posen'in şim-
alinde kâin Wongowicz ve Obernik
şehirleriyle Koschen'in işgal edilmiş-
tir.

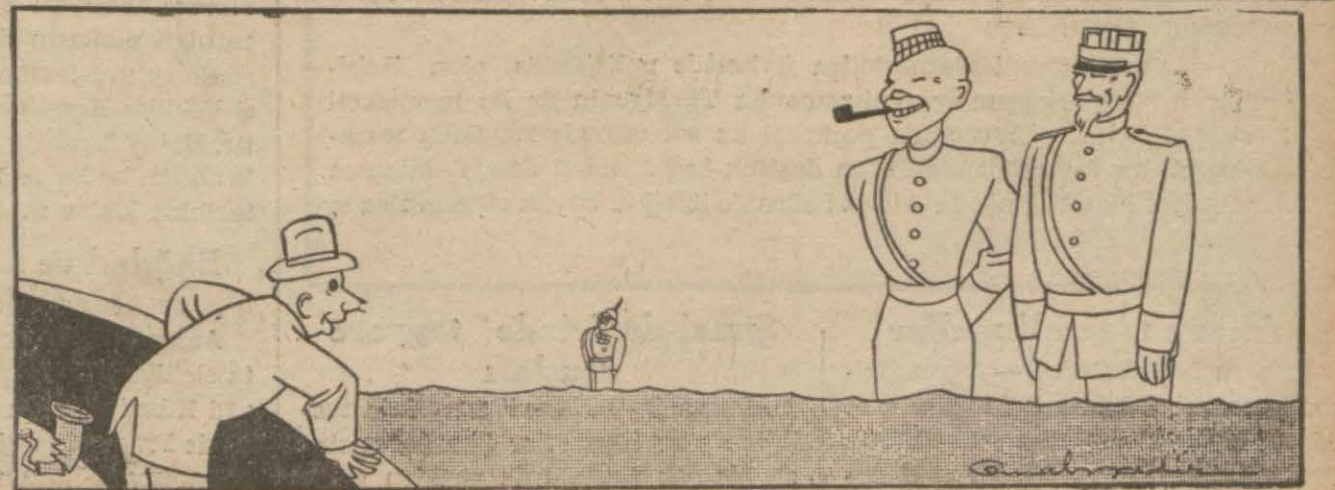
Bir Danimarka balıkçı gemi-
si torpille çarparak battı

Londra 8 — Danimarka bandıralı
bir balıkçı gemisi Baltık denizinde bir
mayine çarpmış ve mürettebatı ile bir-
likte batmıştır.

Son dakikada gelen diğer haberler
ikinci sahifemizedir

1914 te Almanya,

1939 da Almanya, İngiltere, Fransa.

SIEGFRIED HATTI

Almanlar bu hattı ne kadar zamanda ve nasıl yaptılar?

Fransız - Alman cephesinde harp harekâtı başladı. Dün gelen Fransız tebliğlerine göre Fransız ağır topları Almanların Siegfried istihkâm hattına karşı ateş açmıştır. Fransız piyadesi Rhin ve Moselle nehirleri arasında hududu geçerek Sarrebrük istikametinde ilerlemeğe başlamıştır. Fakat her tarafta mitralyöz yuvaları, tahkimat ile karşılaşmıştır. Bu sebeple ileri hareketi ağır bir surette devam ediyor.

Fransızların karşılaştıkları tahkimat Siegfried ismi verilen Alman istihkâm hattıdır. Fransızlar umumî harpte Alman istilâsından çok zarar görmüşler, bütün şimal vilâyetleri harab olmuştur. Bunun için umumî harpten sonra milyarlar sarfile Alman hududunda çok kuvvetli bir istihkâm sîlsilesi vücutte getirmişlerdi. Bu istihkâmlara, inşasına başlıca saik olan eski Harbiye Nazırı Maginot'un ismi verilmişti.

Almanlar üç sene evvel buna nazire olarak bir istihkâm hattı vücutte getirmeğe başlamışlardır. Buna Siegfried hattı adı verilmiştir. Fransızların ileri hareketi için bu hattı yarmaları, yahud her hangi bir noktadan çevirmeleri lâzımdır. Siegfried hattı İsviçre hududundan Felemenk hududuna kadar devam etmektedir. Bu sebeple bu istihkâmları çevirmek için İsviçre, yahud Felemenk arazisinden geçmek lâzımdır. Fransa hükümetinde böyle bir tasavvur mevcut değildir. Şu halde Alman istihkâm hattını bir noktadan yarmak kalıyor.

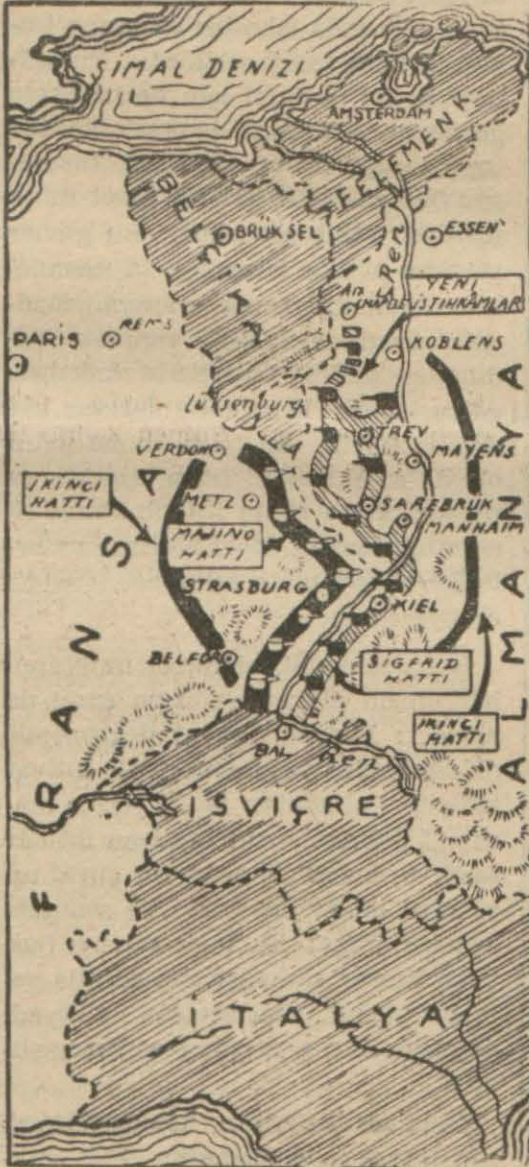
Almanlar istihkâm hatlarının yapılması kabil olmadığını iddia ediyorlar. Bazı askeri mahafil ise istihkâmlar acele yapıldığı için söylendiği kadar muhkem olmadığı ve şiddetli topçu ateşi ve tayyare bombardmanı ile gedik açılması mümkün bulunduğunu kanaatindedir. Bunlardan hangisi doğrudur? Bunu ancak cereyan eden muharebeler gösterecektir.

Siegfried hattı İsviçre hududunda Bal şehri civarında başlayarak Felemenk hududuna kadar uzuyor. Bu hat bir istihkâm serisinden mürekkeptir. Yer yer istihkâmlar vücutte getirilmiş, bunların arası dikenli tellerle kapatılmış, mitralyöz yuvaları yapılmıştır. İstihkâmlar betondur. Bunların inşası iki buçuk sene sürmüştür, inşaatta beş yüz bin kişi çalışmıştır. Hitler geçen sene eylülün on ikisinde Nürenburgte toplanan Nazi kongresinde Siegfried hattından bahsederken şu sözleri söylemişti:

Ordunun ve hava kuvvetlerinin takviyesine başlandığını evvelce haber vermiştim. Bu iş de kuvveden fiile çıkarılmıştır. Bundan başka geçen senedenberi dünyanın şimdiye kadar görülmemiş en kuvvetli istihkâmlarının inşâ edilmekte olduğunu haber verebilirim. Garp hududumuzda yapılmakta olan bu istihkâmların inşasına iki senedenberi devam ediliyor.

Tanklara karşı yapılan mâniâlar

Fransız Maginot ve Alman Siegfried hatlarını gösterir harita

Bu işte 278 bin amele, 84 bin mütehasşis işçi, 100 bin iş cephesine mensup efrad, bir çok piyade ve istihkâm atburları da çalışmaktadır.

Bu iş için, diğer vesaitten başka şimendiferler her gün 800 vagon malzeme naklediyorlar. Kullanılan çakıl ve kum miktarı günde 100 bin tondur. İstihkâmlar bu kıştan evvel ikmal

edileceklerdir. Bu hat 17 bin zırhlı ve betonlu istihkâmdan mürekkep olacaktır. İstihkâmlar bazı yerlerde 15 kilometre derinlektedir.»

İstihkâmlar mitralyözler ve hafif toplarla teçhiz edilmiştir. Önlerinde iki sıra dikenli tel ve tankların geçmemesi içi ihram şeklinde taşlardan ve kazıklardan mürekkep mâniâlar vardır.

İlk hattın arkasında ikinci bir hat vardır. Bu, bilhassa hava hücumlarına karşı müdafaa tertibatını muhtevirdir.

Siegfried hattında herşey yerin altındadır. Yer altında adetâ köyler vücutta getirilmiştir. Burada su, yatakhaneler, telefon merkezleri, radyo, hattâ sinema bile vardır. Bu itibarla Fransızların Maginot hattına benzermektedir.

Almanlar Siegfried hattının geçilmesi kabil olmadığını iddia ediyorlar. Filhakika bu hat kuvvetli olmakla beraber bazı zayıf noktaları bulunduğu iddia edilmektedir. Pariste çıkan Temps gazetesinin askeri muharriri general Baratier (bir kaç ay evvel ölmüştür) geçen sene yazdığı bir makalede Rhin ile Moselle nehri arasında Alman hududuna girmek kabil olduğunu iddia ediyordu. Bu muharir Fransa yalnız başına harbederse bu ilk hattı aşkıktan sonra ikinci hattı müşkülâtla karşılaştığını tahmin ediyordu. Şayanı dikkattir ki bugün Fransızlar Rhin ile Moselle arasında taarruza geçmişlerdir. Alpnaya karşı yalnız değil, İngiltere ile birlikte harbetmektedirler. Şarkta Polonya da mühim Alman kuvvetlerini işgal etmektedir. Bu sebeple Fransızlar birinci hattı yarabilirlerse ikinci hattı aşmanın daha güç olacağı tahmin edilebilir.

Mareşal Smigly Riz'in bir telgafı

Varşova 7 (A.A.) — Mareşal Smigly Ridz, general Gamlin'e aşağıdaki telgrafı göndermiştir:

Müttefik kuvvetlerin düşmana karşı silâha sarılmış oldukları bu anda, Polonya ordusunun kardeşçe selâmını Fransız ordusuna ibrâğ etmekle bahtiyarım.

Fransız ordusu, memleketlerimizin taziz etmekte oldukları şeref, adalet ve hürriyet prensiplerini asrılarca müdafaa etmek suretile şeref kazanmış bir ordudur.

İrlandanın bir kararı

Dublin 7 (A.A.) — İrlanda ticaret ve endüstri nezareti, 18 eylülün itibaren hususî müsaade olmadan, yüz tonilatodan fazla hacimde İrlanda gemilerinin limanlardan çıkmasını men etmiştir.

Japon limanlarında kalan Alman vapurları

Tokyo 7 (A.A.) — Japon limanlarında üç Alman gemisi kalmıştır. Bunlar, 8,000 tonluk Regensburg, 9,000 tonluk Elbe ve gene 8,000 tonluk Scharnhorstur. İlk ikisi Yokohama'da ve üçüncüsü Kobede bulunmaktadır.

Nordeutscher Lloyd'un ajanları, bu gemilerin Japonya'yı terketmelerine müsaade edilip edilmeyeceğini bilmektedirler.

Şimali İrlandalılar askerlik davetine icabet ettiler

Londra 7 (A.A.) — Şimali İrlanda Başvekilî lord Craivazon, istihbarat nezareti vasıtasile bir beyanname neşrederek Ulster'lilerin harbe kadir bütün erkeklerin İngiltere tarafından yapılan silâha davete icabet suretile sedakâlerini göstermiş olduklarını bildirmiştir.

Izmir mektupları

Izmir fuarında Vakıflar pavyonu

Bu pavyonda eski vakıfnameler ve bir çok kıymetli eserler var

Izmir (Akşam) — İzmir fuarında vakıflar pavyonu, ziyaretçilerin alâkasını çeken çok kıymetli bir eserdir. Newyork dünya sergisinde teşhir edilen eski vakıf eserlerinden pek çoğu, fuardaki vakıflar pavyonunda bulunmaktadır. En kıymetli eser, elli asır evvel aid olduğu tahmin edilen bir vakıfnamedir. Fuarın en güzel bir yerinde, Lozan kapısından fuar sahasına girince sol tarafta göze çarpan vakıflar pavyonunun alâmeti farıkası, bir minareyi andıran saat kulesidir. Pavyon, Selçuk mimari tarzında bir bina. Önümüzdeki yıl, arka tarafına doğru genişletilecektir.

Pavyondan içeri girilince ebedî Şef Atatürk ile Cümhurreisimiz, Millî Şefimiz İsmet İnönü'nün iki büyük büstü göze çarpmaktadır. Medhalin iç kısmını süsleyen güzel bir havuz vardır. Duvarlara vakıflar idaresinin şehirlereimizin mamurlaşması, istihlâ-tımızın artırılması ve nevelerinin ıslahı için çalışmasını gösteren muhtelif tablolar, fotoğraflar yerleştirilmiştir. Duvarları süsleyen bu resimlerin altında Türk medeniyetinin meydana getirmiş olduğu şaheserler güzel bir tasnif ile ziyaretçilerin önüne serilmiş bulunmaktadır. Eski devrin harap ve cılız zeytinlikleri yanında Cümhuriyet vakıflar idaresinin gürbüz ve canlı zeytinlikleri görülmüyor. Yalnız zeytinlikler değil, portakal, limon ve mandalina bayçeleri de aynı vaziyettedir. Ağaçlar üzerinde yaprakların görülmüşüne bile mâni olacak derecede fazla meyva var. Ziyaretçiler, vitrinler, palyeler içindeki kıymetli, tarihî eşyayı, vesikaları, müzeyyen ve mezhap kitapları, asırlık çinileri, Türk sanatının, Türk zekâ ve dehasının ilmi, içtimal sınaı varlıklarını alâka ile seyir ve tedkik ediyorlar. Pavyonda bulunan gençler, ziyaretçilere muhtasar ve faydalı malûmat veriyorlar. Bu izahat, eski vakıf ile yeni vakfı bize lâykile öğretiyor. Birinci vitrinde «tarihin her devrinde vakıf» yazıları görünüyor. Bu vitrinde vakfın Eti ve Uygur Türklerine aid kıymetli eserleri var. Taş üzerine Uygur yazısı ile hakkedilmiş bir vakfiye var ki, tarihî kıymeti fevkalâde yüksek... Amerikanlar, bizim paramızla buna yarım milyon lira kıymet biçmişler... Pavyondaki eserler arasında Ortaasyanın en büyük vakıflarından biri olan (Topal Timur) ailesinden «Hüseyin Baykır» devrinin büyük adamlarından «Hüseyin Ali Şir Nevali» ile Timurun resimleri ve vakıf kitabeleri var. Ahmed Yesevi camisinin kapısının ve arka cephesinin fotoğrafları Timur sarayının harabeleri, Timurun türbesi, zevcesi Bibi hatunun türbesi temaşa ve tedkike değer çok kıymetli eserlerdir. Büyük Türk astronomu Ulug beyin Semerkanddaki meşhur rasadhanesinin bir plânı, seyircilerin gözü önüne serilmiştir. Beyazid (Sultan) devrinden kalma yarısı altın, yarısı tunçtan mamul kıymetli bir şandan, İstanbul'da Atmeydanında yapılan muhtelif sporlara aid resimlerin yanında sporcuların riyate mecbur olduğu usul ve kaideleri ihtiva eden el yazısı bir de

Vakıflar pavyonunun görünüşü

kitap göze çarpıyor. Bu karakaplı kitabı okudum. İçinde at, atış ve hattâ ok atışı sporları yapanların riyate mecbur oldukları bir takım hükümler var. Hakem ve idareciler için de çok güzel mevzuat mevcut.

Vakıflar pavyonundaki eserlerin tahmini kıymeti bir milyon liradır. Fakat atkıyata meraklı olanlar, bu miktarda az buluyorlar. Nitekim Ticaret Vekili B. Cezmi Erçin, vakıflar pavyonunu gezdikleri vakit:

— Çok üstün bir eser... Kıymeti çok yüksek olsa gerek... Sözlerle takdiremini izhar etmişimdir. İzmir vakıflar müdürü B. Esad Serezlinin, vakıflar pavyonunun çok enteresan ve güzel şekilde hazırlanmasında büyük tesiri olmuştur.

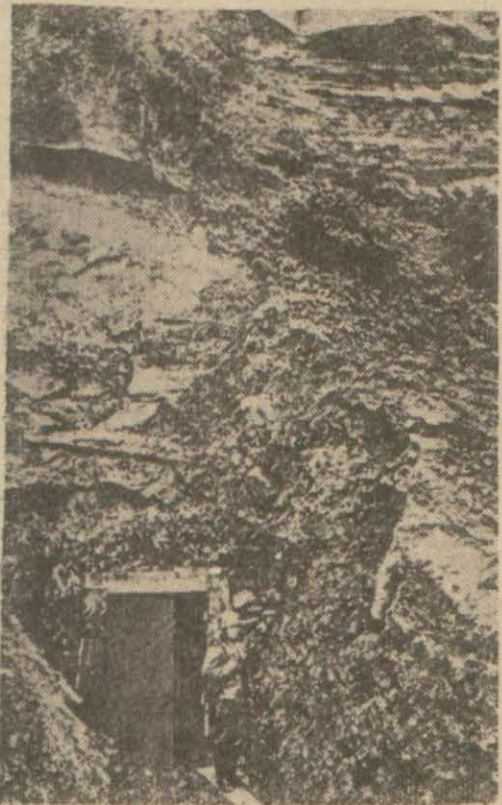
Son sıyasî vaziyetlere ve harbe dair akseden çeşidli haberlerden bunalanlar, fuar sahasına koşarak oradaki güzel manzaralar ve ihtişam karşısında düşünce ve teessürlerini derhal unutmaktadır. İzmir fuarının bin bir eğlence dolu köşelerinde, manzaralarının güzelliği ve renkliliği karşısında insan, bütün teessürlerden sıyrıldığını hissetmektedir. 9 eylülün yaklaşmış olması sebebiyle İzmirde ve fuar sahasında bariz bir kalabalık görülmektedir.

İş bulmak için

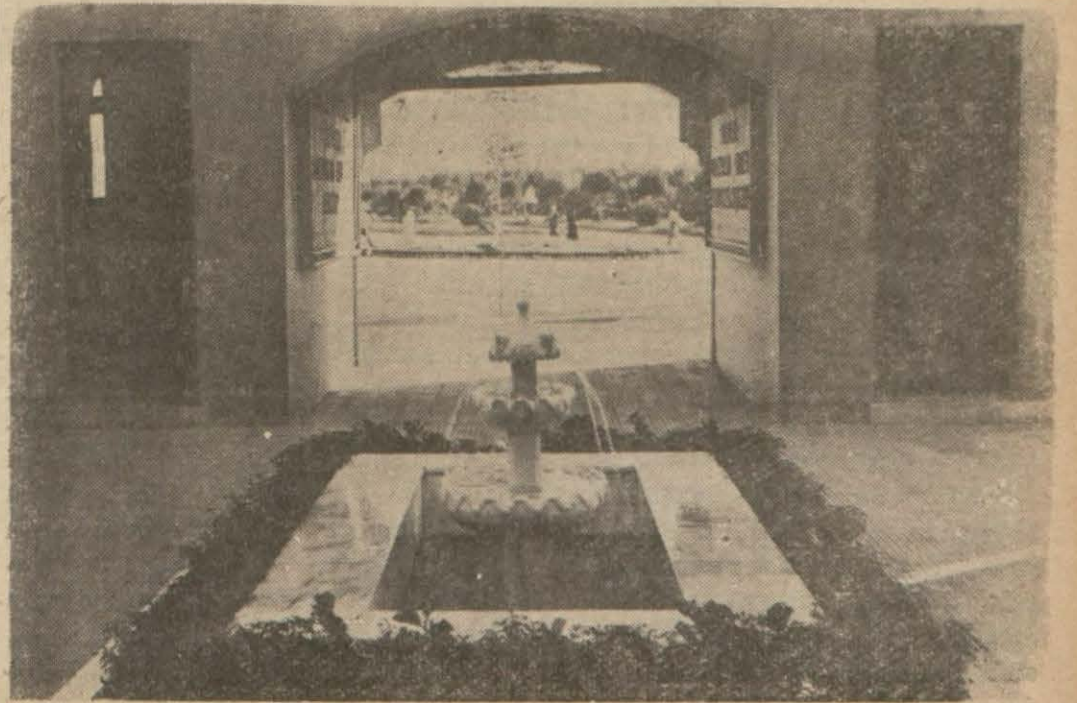

Uzun, uzun düşünmeğe hacet yok!

«Akşam'a bir KÜÇÜK İLAN vermek kâfidir.

Siegfried hattında bir mühimmat deposunun medhalı

Vakıflar pavyonundaki havuz

